

tumlibet docti, & alioquin habiles, gradus hujusmodi, in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, vel eorum aliquem palam vel privatim recipere valeant, nisi Doctores videlicet, ac Regentes, Magistri & alii Professores jam ad cathedras & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra sex menses, a die publicationis præsentium computandos: reliqui vero ad cathedras, & alias lecturas ibidem in posterum assumendi, ante illorum receptionem in Rectoris, vel aliorum superiorum: eligendi autem in Rectores vel Cancellarios ante illorum electionem, aut saltem admissionem in ordinarii loci, vel ejus in spiritualibus vicarii: ac promovendi Scholares, & alii præfati, ante illorum promotionem in eisdem ordinarii, seu ejus vicarii, aut Doctorum aliorumve promovendum manibus, prævio etiam processu, vel debita informatione, quantum eis sufficere videbitur, super religione fideque catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promovendorum eorundem per ipsos locorum ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente, eandem Catholicam fidem, verbis juxta formam infra scriptam tenorem conceptis, palam & solenniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentum publicum conscribi, ac de processu, seu informatione, & fidei possessione, in privilegio Doctoratus vel alterius gradus hujusmodi, specialis ac de verbo ad verbum mentio & relatio fidei debeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo statui mus & ordinamus. Forma autem dictæ professionis fidei hæc est: Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula, quæ continentur in symbolo fidei, quo S. R. E. utitur, videlicet: Credo in unum Deum, patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilibus omnium, & invisibilibus. Et in unum Dominum Jesum Christum, filium Dei unigenitum. Et ex patre natum ante omnia secula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, mortuus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas. Et unam sanctam catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi, Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item, sacram Scripturam, juxta eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam unquam, nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque, septem esse vera & proprie Sacramenta novæ legis, a Jesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptisma, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiam conferre, & ex his Baptisma, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemnibus administratione recipio & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali, & de justificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter, in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis & defunctis, atque

& substantialiter corpus & sanguinem, una cum anima & divinitate Domini nostri Jesu Christi, ferique conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo purgatorium esse, animalque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter & Sanctos, una cum Christo regnantes, venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmiter assero imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertientiam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco. Romanoque Pontifici, beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Jesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac juro. Cætera item omnia, a sacris canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia, atque hæreses quasquæ ab Ecclesia damnatas & rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsentem sponte profiteor, & vacillanter teneo, eandem integram & immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissime (Deo juvante) retinere, & confiteri, atque a meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, docari, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro: sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

TITULUS II.
DE MEDICIS.
CAP. I.

Fidei possessionem præscriptam, & juxta juramenti formam traditam, emittere debent Medici, nec ultra diem integram visitare tenentur infirmos spiritualia remedia confessionis venientes, salutis admonitos.

Pius V.

Supra gregem Dominicum nostræ vigilantia divinitus creditum vigilis speculatoris, prout nobis desuper conceditur, exercentes officium, ad ea, per quæ animarum salutis, cum divini nominis gloria, consulti valeat, libenter intendimus, ut Christi fideles post Baptismum in peccata lapsi, per Sacramentum pœnitentiæ Deo reconcilientur. Sane, cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccatis proveniat, dicente Domino languido, quem sanaverat: Vade, noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat: ac propterea provide fel. record. Innocentius a III. prædecessor noster Medicis præcepit: ut cum eos ad ægrotos vocari contingerit, ipsos ante omnia moneant, ut animarum Medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægitudine constituti suaderetur, in desperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam salutarem præceptum nulla temporis præscriptione aboleri, sed semper observari, constitutionem præfatum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium innovamus, & hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus,

a Decreto magni Concilii Lateranensis const. 20.

mus, & decernimus, quod omnes Medici cum ad infirmos in lecto jacentes vocati fuerint, ipsos ante omnia moneant, ut idoneo confessori omnia peccata sua juxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die ulterius eos visitent, nisi longius tempus infirmo confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo ejus conscientiam oneramus, concefferit, & eis per hunc confessoris in scriptis factam confiterit, quod infirmi, ut præmittitur, peccata sua confessi fuerint. Coniunctos vero, ac omnes familiares, & domesticos infirmi in Domino rogamus, & monemus, ut de infirmitate parochum certiores faciant, ac tam parochus, quam conjuncti, & familiares præfati infirmum ad confessionem suadeant, & inducant. Quod si qui Medicorum præmissa non observaverint, ultra penas in dicta constitutione contentas, quas incurere declaramus, perpetuo sint infames, & gradu Medicinæ, quo insigniti erant, omnino priventur, & a Collegio, seu universitate Medicorum ejiciantur, ac poena etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum, ubi deliquerint, mulctentur. Et ut hæc omnia inviolabiliter observentur, volumus, & eadem auctoritate præcipimus, & mandamus, ut nullus posthac ubique locorum Medicina doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas a quovis collegio, & universitate concedatur, nisi omnia in præsentem nostra constitutione contenta medio eorum juramento coram Notario publico, & testibus, observare, in eorum manibus, vel ordinarii juraverint, & de hujusmodi juramenti in privilegio, seu licentia medendi specialis mentio fiat. Quod si collegia & universitates præfate, non recepto a promovendis juramento hujusmodi, eisdem ad gradum prædictum promoverint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint, poenam privationis facultatis alios ulterius doctorandi incurrant. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, omnibus & singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatibus, & diocæsis propriis præfatas nostras literas publicari faciant, ac juramentum prædictum a medicis jam promotis, seu licentiam medendi habentibus, omnibus juris remediis exigant, neque alios ad medendum in civitatibus, & diocæsis prædictis admittant, nisi eis confiterit eisdem juramentum hujusmodi jam præstitisse, & contumaces, & jurare juramentum hujusmodi jam præstitum exhibere recusantes, gradu Medicinæ, & omnibus privilegiis eisdem Medicis, tam conjunctim, quam divisim, eis & eorum cuilibet concessis per quosvis etiam Romanos Pontifices, privent, ac ab ingressu Ecclesiæ arceant, donec respuerint. Rom. 8. Martii, 1566.

CAP. II.

Medici Judæi & infideles ad Christianorum curandos morbos non admittantur.

Gregorius XIII.

Alias piæ mem. Paulus Papa Quartus prædecessor noster edita perpetua constitutione inter alia sancivit, ne Medici Judæi, etiam vocati & rogati ad Christianorum ægrotantium curam accedere, aut illis interesse possent: quam constitutionem postea Pius Papa quintus, etiam prædecessor noster, per suas literas approbavit, innovavit, & confirmavit, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decrevit: ac voluit, & sub minitacione divini iudicii præcepit & mandavit, omnia in eadem constitutione contenta in posterum firmiter observari, non solum in terris & dominiis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectis, sed etiam ubique locorum. Quia tamen nobis non sine magna animi nostri molestia innotuit, ea minime observari, sed multos adhuc ex Christianis hominibus esse, qui dum suos corporum languores, illicitis mediis, & præcipue Judæorum ac aliorum infidelium opera sanari cupiunt, veræ salutis animarum suarum & corporum simul immemores fiunt, & Tom. II.

(quod valde dolendum est) in damnationis æternæ maximum sæpe discrimen incidunt, Medicis Judæis & infidelibus hujusmodi ad ipsorum curacionem vocatis, & adhibitis: unde fit, ut & Judæis ac aliis infidelibus magna detur delinquendi occasio, & simul salutare præceptum negligatur, ab Innocentio Papa III. similiter prædecessore nostro, in Concilio generali quondam emissum, & deinde a prædicto Pio VI innovatum, quod omnes Medici, cum ad infirmos in lecto jacentes vocati essent, ipsos ante omnia moneant, ut idoneo confessori omnia peccata sua, juxta ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ confiterentur, neque tertio die ulterius eos visitarent, nisi longius tempus infirmo confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo ejus conscientiam onerabatur, concefferit, & eis per fidem confessoris in scriptis factam confiterentur, quod infirmi peccata sua confessi fuissent. Idcirco nos, tam Judæos, qui adversus mandata hujusmodi Apostolica committere audent, quam Christianos, qui illos ad se accerunt, vel medendi licentiam concedunt, & viam ad delinquendum eisdem aperiant, coercere volentes, supradictas prædecessorum nostrorum constitutiones, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus, atque hac nostra in perpetuum valitura constitutione, eisdem constitutionibus, & præceptis pro firmiori illorum observatione addentes, universis utriusque sexus, Christi fidelibus districte inhibemus, & interdiciamus, nec posthac Judæos, vel alios infideles, ad ipsorum christianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, seu admittant, aut vocari, admittive faciant, concedant, vel permittant.

TITULUS VII.
DE CONCILIIIS.
CAP. I.

Summi Pontificis auctoritatem supra Concilium esse, multis exemplis & pragmatica sanctionis in Concilio Basiliensi decreta abolitione probatur.

Leo X. in Concilio Lateranensi.

Passor æternus gregem suum usque ad consummationem seculi nunquam desertus, ita Apostolo b teste obedientiam dilexit, ut pro expiando primi parentis inobedientiæ peccato, seipsum humiliaverit, factus obediens usque ad mortem migraturus vero ex mundo ad patrem, in soliditate petreæ Petrum, ejusque successores vicarios suos instituit, quibus ex libri Regum e testimonio, ita obedire necesse est, ut qui non obedierit, morte moriatur, & ut alibi legitur, in Ecclesia esse non potest, qui Romani Pontificis cathedram deserit, quoniam d Augustino, & Gregorioque auctoribus, sola obedientia est mater, custosque omnium virtutum, sola fidei meritum possidens, sine qua quisque infidelis convincitur, etiam si fidelis esse videatur. Itaque nos, eodem Petro docente, solliciti esse debemus, ut quæ a Rom. Pont. prædecessoribus nostris, præsertim in sacris Conciliis, pro obedientiæ hujusmodi, auctoritatis, libertatisque Ecclesiasticæ, & sedis Apostolicæ defensione, mature, & ex legitimis causis inchoata sunt, nostro studio, cura & diligentia debite absolvantur, & ad optatum finem perducantur, simplicium quoque animarum, quarum etiam rationem Deo reddituri sumus, a dolis & laqueis tenebrarum Principis liberentur, sane fel. recor. Julius Papa secundus prædecessor noster, post indictum ex legitimis tunc expressis causis, de venerabilium fratrum suorura sanctæ Rom. Eccles. Cardin. de quorum numero tunc eramus, Y y y con-

a C. cum infirmitas. de pœnitent. & remission. b Philip. 2. c 1. Reg. 15. d Augustin. in opere Monachorum. e Gregor. 35. moral.

consilio, & assensu, sacrum Lateran. Concilium provide considerans cum eodem sacro Lateran. Concilio Bituricen. Regni Franciæ corruptelam, quam illi pragmaticam sanctionem vocant, cum maximo animarum periculo, & scandalo, ac dignitatis sedis Apostolicæ detrimento, & vilipendio retroactis temporibus viguisse, & adhuc vigere, ejusdem pragmaticæ sanctionis negotium, eodem approbante Concilio discutiendum, certis tunc nominatim deputatis Cardinalibus, & Prælati certæ congregationis commisit. Et quam sanctio præfata ex multis causis nullitati notoriæ subjaceret, schismaque manifestum foret, & contineret, & propterea citatione aliqua minime præcedente per se irrita, nulla, & invalida declarari potuisset: ex abundantia tamen cautela idem Julius prædecessor Gallicos prælatos, capitula Ecclesiarum, & monasteriorum, parlamenta, & laicos illis faventes, & dicta sanctione utentes, omnesque & singulos alios, in præmissis sui communiter vel divisim interesse putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus tunc non pateret accessus, in Mediolan. Asten. & Paravian. Ecclesiarum valvis affigendum monuit: quare sanctio præfata, illiusque corruptela & abusus, in concernentibus auctoritatem Romanæ Ecclesiæ, & sacrorum canonum ac Ecclesiasticæ libertatis violationem, nulla & invalida declarari non deberet. Cumque dicto Julio prædecessore in humanis agente, diversis impedimentis causantibus, citatio exequi & reproduci, ac negotium abrogationis hujusmodi plene discuti, ut intentio ipsius Julii prædecessoris fuerat, non potuisset, sed eodem Julio prædecessore rebus humanis exempto, citatio ipsa legitima executi, & per procuratorem fiscalem sacri Concilii promotorem reproduci, ipsorumque citatorum non comparentium contumacia accusata, & ad ulteriora procedi petendum fuisset, nos (divina faciente clementia) ad summi Apostolatus apicem assumpti omnibus rite pensatis, petitioni prædictæ ex certis causis nullum tunc responsum dedimus, ac deinde, cum per dictos monitos, & citatos diversa impedimenta allegarentur, quare in termino eis (ut præfertur) præfixo comparere non potuissent, ut omnis justæ excusationis, & querelæ occasio eis auferretur, terminum citationis & monitionis hujusmodi præfixum, eodem sacro approbante Concilio, ad alium tunc expressum terminum jam diu effluxum in diversis sessionibus pluries prorogavimus.

Cum autem moniti & citati prædicti, sublati jam omnibus impedimentis, effluxisque omnibus terminis, coram nobis & dicto Concilio non comparuerint, nec comparere curaverint ad allegandum causam, quare sanctio prædicta nulla declarari non debeat, ita ut excusationi ultra locus non sit, possintque merito contumaces reputari prout eos exigente justitia reputamus: Nos mutare attendentes pragmaticam sanctionem, vel potius (ut dictum est) corruptelam, schismatis tempore non habentibus potestatem editam, reliquæ Christianæ Reip. Ecclesiæque sanctæ Dei nullatenus conformem, & a clar. mem. Ludovico XI. ** a Francorum Rege Christianissimo revocatam, cassatam, atque abolitam auctoritatem, libertatem, ac dignitatem dictæ sedis violare, ac diminuerent facultatem Rom. Pont. pro tempore existentis, de sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. pro universali Ecclesia assidue laborantium, virorumque doctorum personis, quibus abundat Curia, & quorum consilii sedis Apostolicæ, & Rom. Pont. atque universalis Ecclesiæ auctoritas & potestas conservatur, negotiaque diriguntur, & in prospero statu consoventur, Ecclesiis & monasteriis, eisdemque personis de reliquis beneficiis Ecclesiasticis,

juxta eorum status exigentiam, providendi penitus auferre: Prælati vero Ecclesiasticis illarum partium causam præbere, ut ipsi nervum Ecclesiasticæ disciplinæ obedientiæ frangant, & violent, ac contra nos, & sedem prædictam eorum matrem cornua erigant, & eis ad præmissa audiendum viam aperire, ipsamque notoriæ nullitati subjacere, nulloque nisi alicujus temporis, seu potius tolerantæ cujusdam adminiculo fulciri, etsi Rom. Pont. prædecessores nostri præfati, prout ipsi suo tempore summopere optare demonstrantur, corruptelam, & abusionem hujusmodi, vel malignitatem temporum, vel alias illi providere, & in totum occurrere non valentes suis temporibus tolerasse visi fuerunt: considerantes tamen ab ipsius Bituricen. sanctionis editione, vix annos septuaginta fluxisse, nullumque infra hoc temporis spatium, præter hoc Lateranense Concilium legitime fuisse celebratum, quo cum (disponente Domino) constituti simus, ab ejusdem improbæ sanctionis extirpatione, & totali annulatione, sine nostra, & tantorum Patrum in præfati Concilio congregatorum nota, ac nostræ, & dictorum illa utentium animarum periculo abstinere, seu desistere non posse Augustino teste, judicamus, atque censuimus.

Et sicut præ mem. Leo Papa I. prædecessor noster; cujus in hoc libenter, quoad possumus, vestigia imitamur, ea, quæ in secunda Ephesina Synodo temere contra justitiam, & catholicam fidem gesta fuerunt, postmodum in Chalcedonen. Concilio mandavit, ac fecit pro dictæ fidei firmitate revocari: ita & nos a tam nefariæ sanctionis, & contentorum in ea revocatione retrahi, aut desistere salva conscientia, ac nostro, & ipsius Ecclesiæ honore non posse, aut debere censuimus: nec illud movere debet, quod sanctio ipsa, & in ea contenta in Basiliensi Concilio edita, & ipso Concilio instante, a Bituricen. congregatione recepta, & acceptata fuerunt, cum ea omnia post translationem ejusdem Basiliensis Concilii per sel. mem. Eugenium Papam IV. etiam prædecessorum nostrorum factam, a Basiliensi conciliabulo, seu potius conventiculo, quæ præsertim post hujusmodi translationem Concilium amplius appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea nullum robur habere potuerint, cum etiam solum Rom. Pont. pro tempore existentem tanquam auctoritatem super omnia Concilia habentem, Conciliorum indicendorum transferendorum, ac dissolvendorum plenum jus, & potestatem a habere, nedum ex sacre scripturæ testimonio, dictis sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum, sacrorumque canonum decretis sed propria etiam eorumdem Conciliorum confessione manifeste constet: quorum aliqua referre placuit, reliqua vero utpote notoria, silentio præterire.

In Alexandrina enim Synodo Athanasio ibidem existente Felici Rom. Pont. ab eadem Synodo scriptum fuisse legimus Nicenam Synodum statuisse non debere absque Rom. Pontif. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latet etiam eundem Leonem Pontif. Ephesinam secundam Synodum ad Chalcedonen. transfuisse, Martinum etiam Papam V. presidentibus suis in Concilio Senen. potestatem transferendi Concilium nulla consensus ipsius Concilii mentione habita, dedisse. Ephesinam quoque primam Synodum Celestino, ac Chalced. eidem Leoni VI. Agathoni VII. Hadriano VIII. Nicolao VIII. etiam Constantin. Synodum Hadriano Rom. Pont. prædecessoribus nostris maximam reverentiam exhibuisse, eorumdemque Pontif. institutionibus, & mandatis, in sacris Conciliis per eos editis, & factis reverenter, & humiliter obtemperasse. Unde Damasus Papa, & ceteri Episcopi

^a Ut hæc facilius innotescant, vide Cajet. in tract. de comparat. Papa & Conciliorum. Dominicum Jacobarium l. 10. de Conciliis art. 7. Petrum de Monte in lib. de potestate Papa, & Concilii.

Ludovicus XI. Francorum Rex per legatos missos ad Pium II. liberam Ecclesiæ & Pontificis regno obedientiam præstitit, abrogationem pragmaticæ sanctionis, & magna in Turcas auxilia pollicitus. Renuis Senatus Parisiensis. Gaguin. lib. 10.

scopi Romæ congregati scribentes de Concilio Ariminen. Episcopis in Illyrico constitutis, præjudicium aliquod per numerum Episcoporum Arimini congregatum fieri non potuisse testantur: quandoquidem confiteri Rom. Pontif. cujus ante omnia decebat spectari decretum, talibus non præbuisse consensum: eundemque Leonem Pontificem univervis Sicilia Episcopis scribentem idem noluisse apparere: consueveruntque antiquorum Conciliorum Patres pro eorum, quæ in suis Conciliis gesta fuerunt, corroboratione, a Romano Pontifice subscriptionem, approbationemque humiliter petere, & obtinere, prout ex Nicæna, & Ephesina, ac Chalcedon. hujusmodi, & VI. Constantinopol. & VII. eadem Nicæna, ac Romana sub Symmacho Synodis habitis, earumque gestis, necnon in annali libro de Synodis habitis manifeste colligitur, quod etiam novissime Constantinenses a Patres fecisse constat. Quam laudabilem consuetudinem si Bituricen. & Basilien. secuti fuissent, hujusmodi molestia proculdubio careremus.

Cupientes quoque hujusmodi negotium ad debitum finem perducere, ac tam vigore citationum hætenus a nobis, & præfato Julio prædecessore ex abundantia emanatarum, quam aliorum præmissorum, quæ ita notoria sunt, ut nulla valeant excusatione, aut tergiversatione celari, etiam ex nostro pastoralis officio procedentes, omnesque & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsitan in præmissis intervenierint, suppletis ex certa nostra scientia, & de Apostolica potestate plenitudine, eodem sacro approbante Concilio tenore præsentium præfatorum pragmaticam sanctionem, seu corruptelam, ejusque approbationem quomodolibet emanatam, omniaque, & singula decreta, capitula, statuta, constitutiones, sive ordinationes in eadem quomodolibet contentas, seu etiam insertas, ac ab aliis prius editas, necnon consuetudines, stylum, usum, sive potius abusum ex ea in hanc usque diem quomodolibet emanatos, seu observatos, nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse decernimus, & declaramus. Necnon ad abundantiorum cautelam eandem Bituricen. sanctionem, sive corruptelam, ejusque approbationem tacitam vel expressam, ut præfertur, & in ea contenta omnia & singula, etiam inserta quæcunque revocamus, cassamus, abrogamus, irritamus, annullamus, ac damnamus, & pro infectis, revocatis, cassatis, abrogatis, irritatis, annullatis, & damnatis haberi volumus, decernimus, & declaramus. Et cum de necessitate salutis existat, omnes Christi fideles Romano Pontifici b. subesse, prout divinæ Scripturæ & Sacrorum Patrum testimonio edocemur, ac constitutione sel. mem. Bonifacii Papæ VII. similiter prædecessoris nostri, quæ incipit. Unam sanctam, declaratur, pro eorumdem fidelium animarum salute, ac Rom. Pontif. & hujus sanctæ sedis suprema auctoritate, & Ecclesiæ sponsæ suæ unitate & potestate, constitutionem ipsam, sacro præfati Concilii approbante, innovamus & approbamus, sine tamen præjudicio declarationis sanctæ mem. Clementis Papæ V. quæ incipit. Meruit. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub penis & censuris infra dicendis omnibus & singulis Christi fidelibus, tam laicis quam clericis, secularibus, & quorumvis ordinum, etiam mendicantium regularibus, & aliis quibuscunque personis, cujuscunque status, gradus, & conditionis existant, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinal. Patriarchis, Primaribus, Archiepiscopis, Episcopis, & quibusvis aliis Ecclesiasticæ vel Mundanæ vel quavis alia dignitate fulgentibus, omnibusque aliis & singulis Prælati, clericis, capitulis & conventibus secularibus, & ordinum prædictorum regularibus, etiam monasteriorum

Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Principibus, Baronibus, Parlamentis, officialibus etiam Regiis, Judicibus, advocatis, notariis & tabellionibus Ecclesiasticis vel secularibus, & quibusvis aliis personis Ecclesiasticis, regularibus & secularibus, ut præteritur, quacunque dignitate fulgentibus, in præfato Regno Franciæ, Delphinatu, & ubicunque prædicta pragmatica directe vel indirecte, tacite vel expresse vigeret, quomodolibet existentibus, vel pro tempore futuris, ne de cætero præfata pragmatica sanctio, seu potius corruptela, quomodolibet ex quavis causa, tacite vel expresse, directe vel indirecte, aut quovis alio quæsito colore vel ingenio, in quibuscunque actibus judicialibus vel extrajudicialibus uti, seu etiam eam allegare, vel secundum eam judicare, aut quovis actus judiciales vel extrajudiciales, secundum dictam pragmaticam tenorem vel capitula in ea contenta, per se vel alium seu alios, nullatenus facere præsumant, aut per alios fieri permittant, seu mandent, nec præfatorum a pragmaticam sanctionem, aut in ea contenta capitula seu decreta, ulterius in domibus suis, aut aliis locis publicis vel privatis teneant, quinimo illam ex quibusvis Archiviis etiam Regiis, seu capitularibus & locis prædictis, infra sex menses a data præsentium computandos deleant, seu deleri faciant, sub majoris excommunicationis lata sententia, necnon quoad Ecclesiasticas & regulares personas prædictas omnium etiam Patriarchalium, metropolitanorum & aliarum cathedralium Ecclesiarum, monasteriorum quoque & Prioratum, etiam conventualium & quorumvis dignitatum, aut beneficiorum Ecclesiasticorum secularium & quorumvis ordinum regularium, pivialium, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, quo vero ad seculares præfate excommunicationis, necnon amissionis quorumcunque feudorum, tam a Romana, quam alia Ecclesia, ex quavis causa obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, quo vero ad seculares præfate excommunicationis, necnon amissionis quorumcunque feudorum, tam a Romana, quam alia Ecclesia, ex quavis causa obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, inhabilitatisque ad omnes & singulos actus legitimos, quomodolibet faciendos, infamisque ac criminis læsæ majestatis in jure expressis penis, eo ipso & absque ulteriori declaratione, per omnes & singulos supradictos, si (quod absit) contrafecerint, incurrendis, a quibus vigore cujuscunque facultatis, ac clausurarum, etiam in confessionalibus, quibusvis personis sub quibusvis verborum formis concessis contentarum, nisi a Rom. Pont. canonice intrante, vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant.

C A P. II.

Ecclesia in afflictis, & maxime turbatis Christianæ Reipublicæ rebus præsentissimum remedium ex Conciliorum œcumenicorum indicatione experiri est.

Paulus III.

MAjores nostri sapientia admirabili & sanctitate præditi, sæpe in summis Christianæ Reipublicæ periculis, remedium optimum atque opportunissimum, & œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conventus adhibuerunt. Ex diplomate indicationis Tridentini Concilii. Kal. Junii, 1542.

C A P. III.

Conciliorum canones interpretantur & confirmantur Pontificis Maximi declaratione.

Pius IV.

Sicut ad sacrorum Conciliorum decreta ac canones auctoritas atque confirmatio Apostolica sedis & debet & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, ejusdem sedis judicio & declaratione tollenda est.

Y y y y 2

CAP.

a Pragmaticæ sanctionis abolitio, ejusque sequentium pena.

^a Vide Nicolaum Sanderum, lib. 7. de vrbali monarchia, ubi agit de Concil. Constantinensi, pag. 540. b Leo epist. 8a. ad Anast. in syn. Gelas. in Epist. ad Episcopos Dardaniæ Nicol. I. in Edict. ad Michaelem Innoc. III. serm. de consec. Pontific. Bonifacii fac. VIII. in Extravag. tit. de major. & obed.

C A P. IV.

Concilio decreta non prius rata & firma habentur, quin eis accesserit Pontificis maximi confirmatio, cujus est ea & indicare & declarare, tum sancte interpretari. Idque unico Concilii Tridentini exemplo, ex antiquo Ecclesiastica jurisdictionis ritu, probare licet.

Idem.

Benedictus a Deus, & pater Domini nostri Jesu Christi, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam, tot procellis & tempestatibus agitatum atque vexatam, & gravius in dies laborantem, apto tandem ei subvenit optatoque remedio. Ad plurimas & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem & concordiam Christiani populi procurandam, indictum jam pridem in civitate Tridentinam œcumenicum & generale Concilium a pia memoriæ Paulo III. prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis coeptum fuerat. Ab ejus autem successore Julio in eandem urbem revocatum, post alias sessiones celebratas, variis impedimentis & difficultatibus objectis, ne tum quidem peragi potuerat. Itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo motore piorum omnium, cum quotidie magis Ecclesia ejusmodi remedium imploraret. Nos autem, post susceptum sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium ac salutare opus, sicut pastoralis sollicitudo monebat, divinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio charissimi in Christo filii nostri, Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis laborare destitimus, quodque a patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationibus convenisset nostris convocata literis, & sua etiam ipsorum pietate, excitata Episcoporum & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum literarum scientia, divinique & humani juris cognitione præstantes viros, præsentibus ipsi Synodo sedis Apostolicæ legatis, nobis adeo Concilii libertati faventibus, ut etiam de rebus sedi Apostolicæ propriè reservatis, liberum ipsi Concilio arbitrium, per literas ad legatos nostros scriptas, ultro permiserimus, quæ de Sacramentis, & aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sint, tractanda, definienda, & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusum, & emendandos mores, a sacrosancta Synodo summa libertate diligentiaque tractata, & accurate ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus præfatis, Concilium tanta omnium qui illi interfuerunt concordia peractum fuit, ut consensum eum plane a Domino effectum fuisse constiterit, idque in nostris atque omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac urbe in-diximus, quæ magna Cleri & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesque & gratias divinæ majestati merito persolvendas curavimus, cum ejusmodi Concilii exitus spem magnam & prope certam attulerit, fore, ut majores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis, constitutionibusque perveniant. Cum autem ipsa sancta Synodus, pro sua erga sedem Apostolicam reverentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem a nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto; Nos ex legatorum literis prius, deinde post reditum eorum, ex iis, quæ Synodi nomine diligentè retu-

a 2. Corinth. 1. b a Pio IV. tandem in Tridentina civitate continuatum & absolutum fuit die Mercurii. 26. Januar. 1564. c Sess. 25. cap. ultimo.

lerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris S. R. Eccl. Card. deliberatione matura, & sanctique Spiritus in primis auxilio invocato, cum ea decreta omnia catholica, & populo Christiano utilia ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum nostrorum consilio & assensu, in consistorio nostro secreto, illa omnia & singula auctoritate Apostolica hodie confirmavimus: & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda ac servanda esse decrevimus: sicut harum quoque literarum tenore ad clariorum omnium notitiam confirmamus, & suscipi observarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub poenis a sacris canonibus constitutis, aliisque gravioribus, etiam privationis, arbitrio nostro infingendis, universis & singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusvis Ecclesiarum Prælati, cujuscunque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem decreta & statuta in Ecclesiis suis, civitatibus & diocesis, in judicio & extra judicium, diligenter observent, & a subditis quilibet suis, ad quos quomodolibet pertinent, inviolabiliter faciant observari, contrafactores quoslibet & contumaces per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita compescendo; invocato etiam, si opus fuerit, brachii secularis auxilio. Ipsum vero charissimum filium nostrum Imperatorem electum, ceteroque Reges, Republicas, ac Principes Christianos monemus & per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi obtestamur, ut qua pietate Concilio per oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio divini honoris, & populorum suorum salutis causa, pro sedis quoque Apostolicæ, & sacrae Synodi reverentia, ad ejusdem Concilii exequenda & observanda decreta Prælati, cum opus fuerit, auxilio & favore suo adint, neque adversantes sanæ ac salutari Concilii doctrinæ opiniones a populis ditioribus recipi permittant, sed eas penitus interdiciant. Ad vitandum præterea pervertionem & confusionem, quæ oriri posset, si unicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilii commentarios & interpretationes suas edere, Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis, cujuscunque sint ordinis, conditionis, & gradus, quam laicis quocunque honore ac potestate præditis, Prælati quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ, aliis vero, quicunque fuerint, sub excommunicationis lata sententiæ poenis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, annotationes, scholia, ullumve omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocunque modo edere, aut quicquam quocunque nomine, etiam sub prætextu majoris decretorum corroboracionis aut executionis, aliove quæsito colore statuere. Si cui vero in eis aliquid obscurius dictum & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad sedem videlicet Apostolicam, omnium fidelium magistram, cujus auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter agnovit. Nos enim difficultates & controversias, si quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decrevit, reservamus, parati, sicut ea de nobis merito confisa est, omnium provinciarum necessitatibus, ea ratione, quæ commodior nobis visæ fuerit, providere. Rom. 7. Kal. Febr. 1563.

TITULUS VIII. DE CELEBRATIONE MISSARUM, ET SACRAMENTO EUCHARISTIÆ, ET DIVINIS OFFICIIS.

CAP.

C A P. I.

Clerici, sub poenis suspensionis a divinis, Missæ sacrificium non celebrent vespertino tempore.

Pius V.

Sacrosanctissimus in Christo pater & Dominus noster, dominus Pius (divina providentia) Papa V. ad cujus notitiam pervenit, quod nonnulli cathedralium, etiam forsitan metropolitanarum, collegiarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum secularium, & diversorum ordinum, ac militarium regularium, Prælati, capitula, clerici, fratres, alique superiores & personæ, antiquæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum instituti Missarum celebrandarum temporibus pervertere satagentes, diversas licentias & facultates, Missas, quæ media nocte, & ceu in aurora Nativitatis, ac de mane Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, & forsitan aliarum festivitatum, juxta prædictum ritum celebrari consueverant, de sero forsitan circa solis occasum vigiliæ festivitatum earundem, in suis Ecclesiis & capellis celebrandi, seu celebrari faciendi, ab Apostolica sede vel ejus legatis ac etiam majori poenitentiaro pro tempore existente, variis prætextibus impetraverunt, illisque jam pridem uruntur: hoc ab antiquo catholice Ecclesiæ instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerans, ac propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei submovere volens, omnes ac singulas licentias & facultates hujusmodi hætenus etiam motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias literas desuper concessas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica auctoritate, ex certa scientia revocavit, ac omnino cassavit, & annullavit: hac præfenti perpetuo valitura constitutione quibusvis Prælati, capitulis, clericis, fratribus, aliisque superioribus, & personis earundem Ecclesiarum, monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis suæ, ac perpetuæ suspensionis a divinis poena, districtius inhibens, ne deinceps Missas vespertino tempore, nomine licentiarum & facultatum hujusmodi, aut alio quovis prætextu celebrare, vel celebrari facere præsumant: ac mandans locorum ordinariis, ut eandem præsentem constitutionem, sub prædictis & aliis sibi benevisis poenis, per quoscunque Prælatos, capitula, clericos, fratres superiores, & personas hujusmodi, inviolabiliter observari faciant, contrafactores quoslibet auctoritate Apostolice compescendo. Rom. 28. Mart. 1566.

C A P. II.

Divini cultus & templorum Dei dicatarum religio omnem deorem expulset, ut hinc arceantur colloquia, confabulationes, deambulationes, joci, & ea omnia, quæ vel scandalo sunt, vel devotionis impedimenta: nam domum Domini decet sanctitudo.

Idem.

UT Deo optimo maximo, gloriosæ virgini, & sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. prædecessoris nostri constitutionem innovantes, ac statuta in Tridentino Concilio observari volentes, statuimus & ordinamus, ut ad Ecclesias sit humilis & devotus ingressus, quieta conversatio, devotis orationibus instent, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum adorent, ad nomen Jesu Christi Domini nostri, cum exhibitione reverentiæ, caput inclinent, nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumve committat, cessent vana, foeda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes judiciorum, & alia quæcunque, quæ divinum officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat sive præsumat, dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia divina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempserint, præter divinæ ultionis acrim-

oniam, nostri quoque arbitrii poenas incurrent, quæ omnia locorum quoque ordinarii in suis Ecclesiis facient observari. Quicumque vero in Ecclesiis, dum ibi sacrificium Missæ, & divina celebrantur officia, aut verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum irreverenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut divina perturbet officia, facere præsumperit, poenam viginti quinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio nostro imponendas & moderandas poenas, & qui non habebit in ære, luet in corpore, aut exilio multabitur. Qui vero in Ecclesiis cum mulieribus impudicis, sive etiam honestis, colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, viginti quinque ducatorum poenam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis, ut supra, obscenis & inhonestis verbis aut signis usus fuerit, aut alia foeda colloquia cum personis quibuscunque habuerit, decem aureorum poena multabitur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus & singulis cathedralium, collegiarum, & parochialium Ecclesiarum capitulis, Rectoribus, vicariis, sacristis, ostiariis, & aliis ipsarum custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesiis delinquentes admoneant, & ut in eis vitia fieri non permittant, vel saltem ipsi ordinariis vel officialibus nostris puniendos deferant: quod si facere neglexerint, poenam duorum aureorum vice qualibet incurrent *** ducatorum incurrat, pro secunda poena duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos solvet, & ignominia notatus exilio multabitur. Qui vero plebejus fuerit, nec erit solvendo, pro prima vice manibus post tergum ligatis ante fores Ecclesiæ constituetur per diem integrum, pro secunda fustigabitur per urbem, pro tertia lingua ei perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicumque clericus in hoc blasphemiam crimem incurrerit, pro prima vice fructibus unius anni omnium & quorumcunque beneficiorum suorum, pro secunda beneficiis ipsis privetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, poena pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemaverit, pro qualitate blasphemiarum atque personæ, arbitrio Judicis puniatur.

C A P. III.

Facultatis concessæ Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Missas & alia divina officia celebrandi, revocatio.

Idem.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumspicte nonnunquam ea, quæ certis suadentibus causis per ejus prædecessores gesta sunt, ex aliis non minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, prout æquitas suadet, & in Domino conspicit expedire. Sane, cum ad notitiam nostram pervenerit, quod nonnulli Presbyteri, tam Græci, quam Latini, antiquum S. R. E. ritum, tam in celebratione Missarum, quam aliorum divinarum officiorum, pervertere satagentes, diversas licentias & facultates, Missas, & alia divina officia, Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi, ab Apostolica sede, vel ejus legatis, ac etiam majore poenitentiaro pro tempore existente, variis prætextibus impetrarunt, illisque jam pridem utuntur, hoc ab antiquæ catholice Ecclesiæ instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerantes, propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei extirpare & submovere volentes, omnes & singulas licentias & facultates hujusmodi, hætenus etiam motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolice & alias literas desuper concessas, illarum omnium tenores pro sufficienter expres-